

4. Hankintatoimisto

Hankintaneuvottelukunnan kokoonpano, kokoukset ym. Neuvottelukunnan kokoonpano oli v. 1972 muuten sama kuin edellisenä vuonna, paitsi että kaup.kamr. Raimo Kaarlehdon ja toim.pääll. Aulis Liljeqvistin tilalle valittiin jäseniksi os.pääll. Alpo Salo ja tal.joht. Aarre Sinisalo.

Hankintatoimisto on eräs kaupungin hankintaorganisaation yhteishankintaelimistä. Se on välittömästi kaupunginhallituksen alainen ja hankkii tavaroita ja palveluksia kaupungin virastoille ja laitoksille.

Hankintatoimiston tehtävänä on hoitaa mm. seuraavat yhteishankinnat: yleiset hankinnat (toimisto-, talous- ja koulualan kalustot, tarvikkeet ja välineet, sairaala- ja laitokalusto, soittimet, puhdistus-, siivous- ja kiillotusvälineet sekä -aineet, talousastiat ja -tarvikkeet, elintarvikkeet ja sairaalatarvikkeet), teknilliset hankinnat (toimisto- ja talouskoneet sekä näiden huolto, sairaalakoneet ja -kojeet, audiovisuaaliset ja teleteknilliset laitteet) sekä painatushankinnat (graafisen alan hankinnat ja tähän liittyvät muut tehtävät kuten painatus-, sidonta- ja jäljennöstyöt, sanoma- ja aikakauslehdet sekä ilmoitusten ja kuulutusten julkaiseminen lehdistä).

Lisäksi toimiston tehtävänä on avustaa pyydettyä virastoja ja laitoksia, joilla ei ole omaa hankintaelintä sekä toimittaa ja jakaa kaikkien hankintaelimien hankintatiedotukset. Edelleen hankintatoimisto huolehtii myös rutiiniluonteisten koko hallintoa koskevien lomakkeiden suunnittelusta, kau-

pungin sisäisen postin kuljetuksesta ja jake-
lusta sekä eräistä muista palvelutehtävistä.

Henkilökunta. Henkilökuntaan kuului 20 (ed. v. 17) vakinaista ja 2 (2) tilapäistä viranhaltijaa. Työsopimussuhteisia toimihenkilöitä oli 71 (68).

Toim.pääll. Arvo Aalto kuoli 15.8.1972 ja hänen paikalleen valittiin 1.1.1973 lukien hankinta-asiamies Heikki Saxén. Eläkkeelle siirtyi kolme henkilöä: puhelunvälittäjä, painaja ja toimistoapulainen. Toimiston palveluksesta erosi kertomusvuoden aikana 35 (39) henkilöä, joista 17 oli lähettejä.

Virkavapautta myönnettiin sairauden ym. perusteella kaikkiaan 1 422 (2 058) työpäivää.

Suomen Kaupunkiliiton kultainen ansiomerkki 30 v:n palveluksesta myönnettiin puhelunvälittäjä Margit Mattilalle.

Henkilöasiainkeskuksen koulutusosaston järjestämille kursseille osallistui henkilökunnasta yht. 18 henkilöä. Lisäksi eräät henkilökuntaan kuuluvat osallistuivat muihin alan kursseihin ja suorittivat virkamatkoja tutustukseen oman alansa vastaaviin toimintoihin ulkomailla.

Toimitilat ja kalustohankinnat. Hankintatoimiston kertomusvuonna käytettävissä olleet tilat käsittivät yhteensä 2 211 (2 211) m², joista toimistotilaa oli 679 m² sekä varasto-, työ- ym. tilaa 1 532 m². Kertomusvuoden aikana yritettiin edelleen mm. lehti-ilmoitusten välityksellä saada yhtenäiset varasto-, työ- ja toimistotilat hankintatoimistolle. Tuloksena oli, että toimiston tarpeisiin päätettiin ostaa teollisuustalo Kuortaneenkatu 5. Talossa

4. Hankintatoimisto

tehtävien korjaustöiden vuoksi hankintatoimiston muutto tapahtuu laskelmien mukaan vasta v:n 1974 aikana.

Omaan käyttöön hankittujen kalusteiden ja koneiden arvo oli 105 527 (101 905) mk. Lainavarastoon hankittujen koneiden arvo oli vastaavasti 4 896 (6 116) mk. Tärkeimmistä hankituista koneista ja kalusteista mainittakoon seuraavat: pakettiauto postikeskukseen, automaattinen offsetkamera offsetkuvaamoon, asemointipöytä ja kaksi offsetlevyjen rei'ittäjää offsetpainoon, laskutuskone, neljä yleislaskukonetta sekä kaksi sähkökirjoituskonetta. Lainavarastoon hankittiin sähkökirjoituskone sekä viisi laskukonetta.

Toiminta. Toimiston vastuualueelle kuuluvien artikkeleitten standardointiin kiinnitettiin jatkuvasti huomiota ja näitä koskevia neuvotteluja käytiin kaupungin laitosten ja hankkijoiden kesken. Hankinnat pyrittiin suorittamaan tämän mukaisesti. Toinen pääpyrkimys oli toimitusten ohjaus myyjiltä suoraan virastoille ja laitoksille niin suuressa määrin kuin se oli kaupungille edullista.

Hankintatoimiston jakeluvaraston, konekorjaamon ja offsetpainon avulla hoidettiin osa yhteishankinta-alueesta. Valtaosa hankinnoista perustui hankinta- ja hintasopimuksiin, joista tiedotettiin laitoksille ja joiden perusteella toimitukset tapahtuivat suoraan. Informaation antaminen ja puhelimitse tapahtuva ostopaikkojen ohjaus lisääntyi voimakkaasti.

Hankintatoimisto teki esityksen kaupunginhallitukselle johtosääntönsä uusimisesta. Vanha johtosääntö, jonka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 9.2.1955, ei vastaa enää käytännön vaatimuksia eikä hankintatoimiston nykyistä organisaatiota. Kaupunginkanslian organisaatiotoimisto toimeenpani yhteistyössä hankintatoimiston kanssa laajamittaisen organisaatiotutkimuksen tammi—maaliskuussa 1972. Sen kuluessa mm. haastateltiin 19 esimiesasemassa olevaa hankintatoimiston henkilöä ja pidettiin lukuisia neuvotteluja. Tutkimuksen perusteella organisaatio-

toimisto antoi lausuntonsa ehdotuksesta hankintatoimiston uudeksi johtosäännöksi.

Vuositolintarkastajien II jaosto ja revisioviraston edustajat tekivät tarkastuskäynnin hankintatoimistoon ja tutustuivat sen toimintaan 25.4. Tarkastuskäynnin yhteydessä keskusteltiin mm. postin ja muun materiaalin kuljettamisesta, yhteishankinnoista sekä hankintatoimiston organisaatiosta.

Elintarvikekeskuksen lautakunta, joka toimii elintarvikkeiden yhteishankinnoista päättävänä elimenä, piti 25.5. kokouksensa hankintatoimistossa ja tutustui sen toimintaan.

Kaupungintalon puhelinvaihteen 1691 työnjohto ja valvonta siirrettiin henkilökuntineen (vaihtehoitaja ja puhelunvälittäjä) hankintatoimistolle 1.1. lukien.

Tarjouspyyntöjä oli 69 (75), toimiston omia tilauksia 5 282 (5 797) kpl. Laskuja tarkastettiin ja käsiteltiin 60 600 (54 600) kpl.

Toimistopäällikön päätösluettelossa, jonka pykälämäärä oli 252 (226), käsiteltiin etupäässä henkilökuntaa koskevia asioita.

Vuoden 1972 talousarvion mukaan yhteishankintojen arvo hankintatoimiston vastuualueella oli yht. 48 131 480 mk, josta elintarvikkeiden hankinnan osuus 20 758 513 mk.

Hankintatoimisto hoiti edelleen kaikkien yhteishankintaelinten hankintatiedotusten toimittamisen ja jakelun. Kertomusvuoden aikana uusittiin 376 (309) hankintatiedotusten sivua.

Tärkeimmät esitykset ja käsitellyt asiat koskivat kalusteiden ja koneiden hankintoja eri virastoille ja laitoksille.

Hankintatoimisto antoi kaupunginhallituksen pyytämät lausunnot virastojen ja laitosten ehdotuksista kalustohankintamäärärahoiksi v:n 1973 talousarvioon. Näitä oli 24 (22). Lisäksi annettiin 164 (153) kirjallista lausuntoa, jotka koskivat kalusteita, koneita ja kojeita. Näistä 60 (61) lausuntoa koski sairaaloita ja näiden hankintojen arvo oli 2.9 (1.3) mmk.

Konelainaustoimintaa jatkettiin edelleen. Lainavarastossa oli 109 (103) toimisto-, ta-

lous-, konferenssi- ym. konetta tai kojetta.

Käytettyä kalustoa ja koneita tarjottiin vi-rastoille ja laitoksille kirjeitse ja puhelimitse.

Talousarvion ravintomäärärahat olivat 20.8 mmk (ed.v. 20,5 mmk). Kertomusvuon-na lähetettiin 13 (13) tarjouspyyntöä ja tehtiin 46 (45) elintarvikkeiden hankintasopimusta 26 (27) toimittajan kanssa elintarvikekeskuk-sen lautakunnan toimiessa päättävänä eli-menä.

Hankintasopimuksiin sisältyvien elintar-vikkeiden hankinta-arvot olivat seuraavat:

— vilja-, kahvi-, sokeri- ym. tuot- teet	1 850 000
— margariini ja ruokaöljyt	190 000
— lihajalosteet	500 000
— maitotaloustuotteet	6 600 000
— leipomotuotteet	840 000
— mallas- ja virvoitusjuomat ..	400 000
— kuoritut perunat	440 000
— säilykkeet	800 000
— pakasteet	560 000
— pakasteruoat	650 000
— einesruoat ulkopuolisilta toi- mittajilta	1 100 000

Sopimuksia ei tehty lihasta eikä tuoretava-
roista. Näiden tuoteryhmien kohdalla vai-
keutena olivat hintojen jatkuva vaihtuminen
sekä laadun epätasaisuus.

Tarjouksia vertailtaessa kiinnitettiin huo-
miota hinnan lisäksi laatuun sekä käyttäjien
mielipiteisiin. Tuotteita tutkittuettiin tervey-
dellisten tutkimusten laboratoriossa ja mai-
dontarkastamossa. Eri laitosten emännistä
koottu makuneuvosto kokoontui kaksi ker-
taa. Maistiaisten kohteena olivat lihajalosteet
sekä erilaiset säilykkeet.

Kertomusvuonna hoidettiin edelleen sai-
raaloiden, huoltolaitosten ja terveydenhoito-
viraston käyttämien sairaalatarvikkeiden n.
140 nimikkeen yhteishankinnat. Näitä han-
kintoja käsittelevä työryhmä, johon kuului-
vat hankintatoimiston ja terveydenhoitovi-
raston edustajien lisäksi välinehuoltokeskus-

ten osastonhoitajat eri sairaaloista, sairas-
kodeista sekä vanhainkodeista, kokoontui
9 kertaa. Sairaalaravikoiden yhteishankin-
tojen lisäksi tutustuttiin kokouksissa uusiin
tuotteisiin ja tuotevertailuihin, käsiteltiin
luer-kantaan siirtymistä, sterilointikysymyk-
siä ja -pakkauksia, varastointia, kertakäyttö-
neulojen ja -ruiskujen hävittämislaitteita
jne.

Puhelinasiat. Kertomusvuoden aikana os-
tettiin 85 (139) uutta puhelinosuutta. Lisäksi
Helsingin kaupungille luovutettiin kolme pu-
helinosuutta eri kuolinpesistä. Vuoden päät-
tyessä oli kaupungilla yhteensä 2 573 (2 485)
Helsingin Puhelinyhdistyksen osuustodistus-
ta, jotka jakautuivat sijaintipaikkansa mu-
kaan seuraavasti:

— vaihteiden sarjaliittyminä	1 179 (1 084)
— eri toimipaikoissa	1 315 (1 305)
— viran- tai toimenhaltijoiden asuttopuhelimina	79 (96)
	2 573 (2 485)

Viran- tai toimenhaltijain omistaman pu-
helimen käytöstä virkatehtävissä kaupunki
maksoi korvausta 326 (301) puhelimesta. Pu-
helintyötilausten lukumäärä oli 717 (690).
Vuoden lopussa oli 230 (202) yksittäisliitty-
mäpuhelimessa kaukotason estolevy. Sisäi-
sestä puhelinluettelosta uusittiin yht. 153 si-
vua. Painosmäärä oli 5 500 kpl ja painatus-
kustannukset 9 067 (15 090) mk.

Puhelinvaihteita oli 85 (84), joissa oli yht.
1 179 (1 084) sarjaliittymää ja 8 662 (8 482)
alapuhelinta. Helsingin Puhelinyhdistyksen
toimilupa-alueen ulkopuolella sijaitsivat Hir-
vihaaran vanhainkodin ja Outamon vastaan-
ottokodin puhelinvaihteet. Kaukotason esto-
laitteet asennettiin 60 (55) vaihteeseen ja ohi-
valintalaitteet 15 (9) puhelinvaihteeseen.

Vuoden 1972 aikana tilattiin seuraavat
vaihteiden asennus- ja laajennustyöt: Fin-
landia-talon ja Kallion keskuspalloaseman
sekä Laajasalon ja Pihlajiston terveysasemien
asennustyöt samoin kuin vesilaitoksen pää-

4. Hankintatoimisto

vaihde-alavaihejärjestelmän asennustyö. Kertomusvuoden aikana valmistui Pihlajiston terveysaseman asennustyö.

Vuoden 1969 talousarvion laatimissohjeissa luettellut laitokset maksoivat edelleen itse pu-

helinmaksunsa, muiden laitosten maksut suoritettiin yhteismäärärahasista. Vaihteiden ja yksittäisliittymien puhelu- ja perusmaksuja maksettiin seuraavasti:

	V. 1971 mk	V. 1972 mk
— puhelumaksut	1 055 436	1 094 727
— perusmaksut	585 202	726 822
— vaihdevuokrat	278 463	318 670
	<hr/>	<hr/>
Yhteensä	1 919 101	2 140 219

Yhteismäärärahasista suoritettiin laitosten puhelinmaksuja seuraavasti:

	1971 mk	1972 mk
— puhelimien siirrot, asennukset ym.	18 594	17 038
— puhelumaksut	198 505	232 566
— vuosimaksut	172 278	176 502
— puhelinluettelotekstit luettelossa HEL I	139 998	153 926
	<hr/>	<hr/>
	529 375	580 032

Painatusasiat ym. Lomakesuunnittelussa toimi kaksi henkilöä, jotka suunnittelivat vuoden aikana 151 uutta ja korjasivat 241 vanhaa lomaketta sekä suorittivat tutkimusten perusteella samankaltaisten lomakkeiden yhdistämistä. Yleislomakkeiden valvonta kuului myös lomakesuunnittelijain tehtäviin. Kertomusvuonna suoritettiin 100 yleislomakkeiden tarkistusta.

Lomakerationalisointia jatkettiin virastoissa ja laitoksissa 36 lomakeyhdyshenkilön avulla. Yhdyshenkilöille pidettiin kaksi puolen päivän tiedotustilaisuutta Kallion virastotalon kabinetissa. Luennoitsijoina toimivat kaupungin omat asiantuntijat.

Lomakeasiantuntija luennoi henkilöasiainkeskuksen koulutusosaston järjestämällä kurssilla ja toimistokoulussa.

Painatushankinnoista oli kohopainotöitä n. 45% ja offsettöitä n. 55%, josta hankintatoimiston offsettpaino tyydytti n. 15% ja n. 40% tilattiin eri kirjapainoilta. Virastojen ja laitosten monistustyöt suoritettiin melkein kokonaan hankintatoimiston monistamois-

sa. Poikkeuksena olivat vain sellaiset virastot ja laitokset, joilla on oma monistamo ja siten voivat hoitaa ainakin osan omista monistustöistään.

Painatusalan yhteishankinta- ym. lukuja:

	v. 1971 1 000 mk	v. 1972
— ulkopuolisten kirjapainojen ja sitomojen työt, nettolaskutus	3 231	3 233
— offsettpainon ja monistamon laskutus	721	744
— hankintatoimiston välittämät ilmoitukset nettohinnoin	1 161	1 365
— sanoma- ja aikakauslehtien tilausmaksut	266	327
— valojäljennöstyöt, nettolaskutus	958	1 127

Offsettpainon tekemiä offsettöitä oli kaikkiaan 3 350 (3 378) kpl. Monistamon vah määrä oli 43 808 (46 564) sekä painosmäärä A4-koossa 5 277 000 (5 555 000) kpl.

Jakeluvarasto toimitti kaupungin virastoille ja laitoksille erilaisia vakiotarvikkeita ja painotuotteita varastostaan. Tämän lisäksi jakeluvarasto huolehti puhelinluettelon, talousarvion ja muiden kaupungin julkaisemien teosten jakelusta.

Varastonimikkeitä oli kertomusvuonna 702 (ed.v. 715) eli 98 vähemmän kuin v. 1968. Lähetysten lukumäärä oli 11 800 (11 500). Varasto-ostoja suoritettiin 1 296 460 (1 004 319) mk :lla ja laskutus käsitti 1 260 057 (1 137 383) mk.

Jakeluvaraston kiertoluku oli 4.2 (5.5) ja kiertonopeus 85 (65) päivää.

Standardointiin kiinnitettiin jatkuvasti huomiota ja niistä neuvoteltiin kaupungin laitosten ja hankkijoiden kesken. Toisena pääpyrkimyksenä oli toimitusten ohjaus ilman välivarastointia suoraan virastoille ja laitoksille.

Jakeluvaraston hinnoittelu suoritetaan siten, että sisäänostohintoihin lisätään 5% sekä lomakkeisiin 10% ja hinnat pyöristetään ylöspäin lähimpään 10 tai 5 p:iin. Julkaisujen myyntihinnat esitetään kussakin tapauksessa erikseen kaupunginhallituksen yleisjaoston päätettäväksi. Näillä tuloilla katetaan osa toiminnan välittömistä kustannuksista. Yhteishankinta- ja ilmaisjakelukustannukset katetaan talousarviovaroilla.

Jakeluvaraston toimintaa voidaan parantaa sijoittamalla varasto tarkoituksenmukaisiin työtiloihin. Sisäiset kuljetukset sitovat henkilökuntaa ja varastointi on Kallion virastotalon kellareissa jouduttu järjestämään epärationaalisesti. Jakeluvarastolle saadaan asianmukaiset yhden tason teollisuustilat v. 1974 muutettaessa taloon Kuortaneenkatu 5.

Konekorjaamo huoltaa kaupungin omistamat toimisto- ja talouskoneet. Lisätehtäviin kuuluu erikoiskoneiden huollon järjestäminen ja huoltosopimusten tekeminen sekä ulkopuolisten huoltotyön ja laskutuksen tarkkailu. Lisäksi osallistutaan teknilliseen hankintaan.

Korjaamon huoltokortistossa oli kertomusvuonna n. 10 500 toimisto- ja talouskoneita. Ulkopuolisten korjaamoiden kanssa tehtyjen huoltosopimusten piiriin kuului 2 000 konetta ja oman korjaamon valikoivan huollon piiriin n. 8 500 konetta, joista huollettiin 2 823 (3 125) konetta. Koneiden korjauksiin käytettiin n. 2 300 työtuntia.

Työmäärän väheneminen edelliseen vuoteen verrattuna n. 15%:lla johtui vajaasta henkilökunnasta sekä suuresta sairauspäivien lukumäärästä.

Elektronilaskukoneiden huoltoa kehitettiin kertomusvuoden aikana edelleen ja koulutusta jatkettiin maahantuojiin järjestämällä kursseilla.

Sairauspäiviä oli 374 (119). Mekaanikkojen työpaikkakoulutukseen käytettiin 160 (380) tuntia.

Ulkopuolisten korjaamoiden suorittamastaan huollosta lähettämien laskujen lukumäärä oli 2 163 (2 600) kpl laskutuksen vastatessa 366 000 (260 000) mk, mikä oli siis 106 000 mk eli 41% enemmän kuin edellisellä vuonna. Lisäys johtui pääasiassa yleisestä kustannustason noususta ja huoltohintojen korotuksista sekä pienoisietokoneiden huoltosopimusten lisääntymisestä. Ulkopuolisten korjaamoiden laskutus osoitti 115%:n lisäystä v:een 1970 verrattuna.

Konekorjaamo suoritti koneiden huolto-toiminnan lisäksi myös mm. sanelukoneiden, elektronisten laskukoneiden ja sähkökirjoituskoneiden testauksia, selvitti Helsingin Puhelinyhdistyksen toimilupasopimusta koskevat asiat kaupungin kannalta, tutki lastensuojeluviraston Nixdorf-pienoisietokoneeseen tarvittavat lisälaitteet sekä teki kaupungin omistamien laskenta-automaattien ja kirjanpitokoneiden selvittelyn kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston organisaatiotoimistoa varten.

Menot. Hankintatoimiston menot olivat kertomusvuonna 2 074 407 mk. Maksuunpantujen, rahatoimistolle lähetettyjen laskujen määrä oli 3 210.